

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
КАРПАТСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ
УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ ВАСИЛЯ СТЕФАНИКА**

Факультет природничих наук
Кафедра географії та природознавства

**СИЛАБУС
НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
«ЛАНДШАФТОЗНАВСТВО»**

Рівень вищої освіти – перший (бакалаврський)

Освітня програма «Середня освіта (географія)»

Спеціальність 014 Середня освіта (за предметними спеціальностями)

Спеціалізація 014.07 Географія

Галузь знань 01 Освіта/Педагогіка

Затверджено на засіданні кафедри
Протокол №1 від “26” серпня 2025 р.

м. Івано-Франківськ – 2025 р.

1. Загальна інформація	
Назва дисципліни	Ландшафтознавство
Викладач (-і)	канд. геогр. наук., доцент Атаманюк Ярослава Дмитрівна
Контактний телефон викладача	
E-mail викладача	yaroslava.atamaniuk@cnu.edu.ua
Формат дисципліни	Очний
Обсяг дисципліни	3 кредити ЄКТС, 90 год
Посилання на сайт дистанційного навчання	https://d-learn.pnu.edu.ua/
Консультації	щотижня, згідно графіка
2. Анотація до навчальної дисципліни	
<p>Дисципліна «Ландшафтознавство» спрямована на формування у студентів цілісного уявлення про структуру, функціонування та динаміку природних ландшафтів. У курсі розглядаються теоретичні основи ландшафтової науки, принципи виділення та класифікації ландшафтів, методи їхнього картографування, аналізу та оцінювання. Особлива увага приділяється антропогенним змінам ландшафтів, проблемам їхнього раціонального використання, охорони та відновлення. Вивчення дисципліни забезпечує студентам знання та практичні навички, необхідні для роботи у сферах географічного аналізу, екологічного моніторингу, природокористування, просторового планування та управління територіями.</p>	
3. Мета та цілі навчальної дисципліни	
<p>Метою вивчення дисципліни «Ландшафтознавство» є формування у студентів системного розуміння про природу, будову, функціонування, просторову організацію та розвиток природних і антропогенних ландшафтів, а також вироблення умінь аналізувати ландшафтні комплекси та застосовувати ландшафтознавчі підходи у професійній діяльності.</p> <p>Основними цілями вивчення дисципліни є:</p> <ul style="list-style-type: none"> – Вивчення структури ландшафтів. – Аналіз просторової організації природних систем. – Дослідження динаміки та розвитку ландшафтів. – Класифікація і типологія ландшафтів. – Оцінювання стану ландшафтів. 	

– Обґрунтування принципів раціонального природокористування, розроблення заходів з охорони та відновлення ландшафтів та застосування ландшафтознавчого підходу на практиці.

4. Програмні компетентності та результати навчання

Інтегральна компетентність Здатність розв'язувати типові та складні спеціалізовані завдання, педагогічні ситуації та практичні проблеми в професійно-педагогічній діяльності, що передбачають застосування теоретичних положень педагогіки, психології та методики навчання географії, характеризуються комплексністю та невизначеністю педагогічних умов організації навчально-виховного процесу у загальноосвітньому навчальному закладі.

Програмні компетентності:

ЗКІ. Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу, прийняття на цій основі адекватних рішень у професійній діяльності.

ФК 1. Наявність системи наукових знань із дисциплін фундаментальної та професійної підготовки, здатність до їх застосування на практиці.

ФК 2. Здатність вільно оперувати фаховими поняттями термінами для виконання професійних завдань.

ФК 6. Здатність працювати із навчально-методичною та науково-географічною літературою, систематично підвищувати професійно-педагогічну кваліфікацію.

ФК 8. Здатність використовувати сучасні методологічні засади предметної спеціалізації, теорії та історії географічної науки для орієнтування у сучасних напрямках галузевих наукових досліджень, використання їх елементів в освітньо-професійній діяльності.

Результати навчання:

ПРН 1. Здатність застосовувати базові знання із фундаментальних природничо-математичних (вищої математики, фізики, хімії, геології) та суспільно-гуманітарних (філософії, історії, культурології) для глибшого розуміння сутності процесів та явищ у природних оболонках Землі, життєдіяльності людського суспільства.

ПРН 2. Здатність демонструвати глибокі знання сучасних концепцій і теоретичних положень географічної науки, її структурних компонентів, розуміння особливостей та закономірностей просторової організації ландшафтної оболонки Землі.

ПРН 3. Оволодіння методологічними підходами, конкретними методами та прийомами дослідження, які використовуються у процесі географічного вивчення глобальної, регіональних та локальних геосистем.

ПРН 12. Здатність чітко і логічно відтворювати базові знання з географії, компетентно розкривати сутність та цінність результатів нових наукових досліджень, нових тенденцій розвитку людської цивілізації.

5. Організація навчання

Обсяг навчальної дисципліни

Вид заняття	Загальна кількість годин
лекції	12

практичні заняття	18			
самостійна робота	60			
Ознаки навчальної дисципліни				
Семестр	Спеціальність/спеціалізація	Курс (рік навчання)	Нормативний / вибірковий	
5	014 Середня освіта (за предметними спеціальностями)/ 014.07 Географія	3	Нормативний	
Тематика навчальної дисципліни				
Тема		кількість год.		
		лекції	заняття	сам. роб.
Тема 1. Ландшафтознавство як наука		2	2	8
Тема 2. Геосистемна концепція – методологічна основа ландшафтознавства		2	2	8
Тема 3. Ландшафтний рівень диференціації географічної оболонки		2	2	10
Тема 4. Морфологічна структура ландшафту. Дослідження просторових систем різного рівня організації: від фації та урочища до глобальної соціоекосистеми.		2	4	10
Тема 5. Сучасна структура ландшафтознавства: сутність та цінність результатів нових наукових досліджень		2	4	10
Тема 6. Антропогенна трансформація ландшафтів.		2	2	10
Тема 7. Формування екологічної свідомості та розуміння стратегій сталого розвитку при вивченні ландшафтів на уроках географії.			2	4
ЗАГ.:		12	18	60
6. Система оцінювання навчальної дисципліни				
Загальна система оцінювання навчальної дисципліни	<p>Оцінювання здійснюється за національною на ECTS шкалою оцінювання на основі 100-бальної системи згідно «Положення про організацію освітнього процесу та розробку основних документів з організації освітнього процесу в Карпатському національному університеті Імені Василя Стефаника» (https://efund.pnu.edu.ua/wp-content/uploads/sites/172/2023/09/polozhennia-pro-orhanizatsiiu-osvitnoho-protsesu-ta-rozrobku-osnovnykh-dokumentiv-z-orhanizatsii-osvitnoho-protsesu.pdf).</p> <p>Оцінювання навчальних досягнень здобувача вищої освіти з усіх видів навчальної роботи здійснюється за стобальною шкалою.</p>			

	<p>Поточний контроль включає: тестування, виконання практичних робіт та самостійної роботи.</p> <p>Оцінювання навчальних досягнень здобувача вищої освіти з усіх видів навчальної роботи здійснюється за стобальною шкалою.</p>
Тестування	За кожною темою лекції передбачене тестування, яке проводиться з використанням цифрових платформ університету або паперових носіїв. Переважно містить 25 тестових завдань, але може бути і інша кількість.
Практичні роботи	Алгоритм виконання практичних робіт розписаний у методичних рекомендаціях, доступ до яких студенти отримують наперед. Усі завдання також є у системі дистанційного навчання d-learn і доступні усім, хто підписався на курс.
Самостійна робота	За результатами самостійної роботи передбачена усна презентація (може бути замінена сертифікатом про курси відповідної тематики). Враховуються також тематичні воркшопи, тренінги, семінари тощо, участь у яких підтверджена відповідним документом.
Умови допуску до підсумкового контролю	Здобувач освіти вважається допущеним до семестрового контролю з дисципліни (екзамену), якщо він виконав усі види робіт, передбачені силабусом навчальної дисципліни.
Підсумковий контроль	<p>Семестровий контроль у формі екзамену виставляється на основі результатів роботи студента впродовж усього семестру, підсумкова кількість балів з дисципліни складає максимум 50 (структура балів за поточне оцінювання: тестування - 10 балів, практичні роботи - 30 балів, самостійна робота - 10 балів), за роботу під час екзамену максимально студент може набрати 50 балів.</p> <p>Підсумковий семестровий контроль проводиться у тестовій формі. Білет містить 50 тестових завдань, кожне із яких оцінюється у 1 бал.</p> <p>У випадку, коли студент не погоджується з оцінкою, він має право на апеляцію. Присутність студента на іспиті у день його складання є обов'язковою і не залежить від принципу нарахування підсумкової кількості балів за вивчення навчальної дисципліни.</p> <p>Здобувачі вищої освіти, які не з'явилися на екзамені без поважної причини, вважаються такими, що отримали незадовільну оцінку.</p> <p>Перездача відбувається відповідно до Положення, яке діє у КНУВС.</p>

7. Політика навчальної дисципліни

Письмові роботи: подавати своєчасно, у зазначених форматах; доопрацювання можливе за попередньою домовленістю.

Академічна доброчесність: плагіат, фабрикація даних чи використання сторонньої допомоги заборонені. Роботи з ознаками недоброчесності не оцінюються.

Відвідування занять: Пропущені практичні роботи відпрацьовуються у консультаційні години.

Неформальна освіта: за бажанням студента: участь у воркшопах, тренінгах, конференціях, семінарах тощо може враховуватися як додаткові бали (до 5 балів) або ж сертифікат про проходження курсів (при відповідності тематики) може замінити усну презентацію за тематикою самостійної роботи.

8. Рекомендована література

1. Атаманюк Я.Д. Ландшафтознавство: методичні вказівки до виконання практичних робіт. Факультет природничих наук, 2023.-76 с.
2. Яворський Б.І., Карабінюк М.М. Ландшафтознавство. Практичний курс: навчально-методичний посібник. Львів – Ужгород: Вид-во УжНУ «Говерла», 2023. 104 с.
3. Прикладне ландшафтознавство [Текст] : підручник / Валерій Миколайович Петлін, Олена Віталіївна Міщенко. – Луцьк : Вежа-Друк, 2021. – 328 с.
4. П'яткова А. В. Ландшафтознавство: прикладні аспекти : навчально-методичний посібник / А. В. П'яткова, Н. О. Роскос. – Одеса : ОНУ імені І. І. Мечникова, 2020. – 122 с.
5. Гродзинський М. Д. Ландшафтознавство: навчальний посібник / М. Д. Гродзинський, О. В. Савидька. - К.: Видавничо-поліграфічний центр "Київський університет", 2008. - 319 с.
6. Воловик В. М. Ландшафтознавство: курс лекцій. – Вінниця : Твори, 2018. – 254 с.

Викладач: канд. геогр. наук., доцент кафедри географії та природознавства Атаманюк Я. Д.